

STORTINGET

Representantforslag 162 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Mimir Kristjánsson, Sofie Marhaug, Freddy André Øvstegård, Sigrid Zurbuchen Heiberg og Olaug Vervik Bollestad

Dokument 8:162 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mimir Kristjánsson, Sofie Marhaug, Freddy André Øvstegård, Sigrid Zurbuchen Heiberg og Olaug Vervik Bollestad om erstatning til overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken

Til Stortinget

Bakgrunn

27. mars 1980 kantret riggen Alexander Kielland på Ekofiskfeltet. 123 mennesker døde i det som ble norgeshistoriens største industriulykke. 89 overlevde under dramatiske omstendigheter, flere av dem merket for livet. 45 år senere har de overlevende og etterlatte fra ulykken ikke fått en eneste krone i økonomisk kompensasjon fra staten.

Årsaken til ulykken var en sveisefeil i et av plattformens fem bein. Imidlertid ble det gjort en rekke feil i forkant av at plattformen kantret, som bidro til at så mange mennesker mistet livet. Dører, luker og mannhull på plattformen som skulle vært lukket, sto åpne, noe som bidro til at Kielland kantret på bare 20 minutter. Det viste seg at det gikk slanger og ledninger gjennom flere av disse åpningene, og eksperter på stabilitet har anslått at riggen ville ha holdt seg flytende i ytterligere 90 minutter dersom dører og skott hadde vært stengt i henhold til sikkerhetsreglene. Da ville med stor sannsynlighet langt flere ha overlevd.

Bare fem av oljearbeiderne om bord hadde fått sikkerhetskurs. I forkant var det gitt flere dispensasjoner fra myndighetene som aldri burde vært gitt for å bruke

Alexander Kielland-plattformen som boligplattform på Ekofisk. Blant annet var plattformen aldri godkjent som boligkvarter, selv om den var i bruk som boligplattform.

Rapporten «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken» fra forskere ved Universitetet i Stavanger dokumenterer disse forholdene. En av rapportens forfattere, Eva Joly, sa dette til Dagens Næringsliv 10. januar 2025:

«Grunnen til at denne hendelsen ble en katastrofe, var en lang kjede av forsømmelser, unnlater og brudd på presise regler nettopp laget for å unngå at en ulykke blir en katastrofe. Selve tretthetsbruddet kunne også ha vært oppdaget om vanlige revisjonskrav hadde blitt oppfylt og dispensasjoner ikke blitt gitt. Dette var statens ansvar»

Staten har også et hovedansvar for at ulykken ikke ble gransket på ordentlig vis, og at overlevende og etterlatte ikke ble fulgt opp på en god nok måte i ettertid. For dette fikk Kielland-ofrene en beklagelse fra Stortinget i 2022, signert stortingspresident Masud Gharahkhani. Alle partier stilte seg bak beklagelsen. I 2021 rettet Riksrevisjonen sterk kritikk mot regjeringen på flere punkter. Riksrevisjonen fant det alvorlig at Sosialdepartementet ikke valgte å sørge for oppfølging av de etterlatte etter ulykken, og fant det sterkt kritikkverdig at departementet ikke sørget for en tilstrekkelig oppfølging av de overlevende, selv om departementet kjente til at det var behov for oppfølging (Dokument 3:6 (2020–2021)). Til tross for disse feilene har ikke overlevende og etterlatte fått en krone i erstatning fra det offentlige.

Etter at Stortinget mottok rapporten fra Riksrevisjonen i 2021, ba et samlet storting regjeringen om å gi Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

(NKVTS) i oppdrag å gjennomføre en studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken for å få kunnskap om hvilke konsekvenser manglende oppfølging etter ulykken, og ulykken i seg selv har for menneskers fysiske og psykiske helse. Rapporten fra NKVTS var ferdig i mai 2024. Den bekrefter og forsterker grunnlaget for den alvorlige kritikken Riksrevisjonen kom med, og viser at Kielland-ofrene strever med uforholdsmessig mye helseplager og lavere livskvalitet sammenlignet med den generelle befolkningen (Bækkelund, H. m.fl. 2024. Studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress).

I desember 2024 vedtok Stortinget etableringen av en særskilt kompensasjonsordning for oljepionerene i tråd med anbefalingene fra NOU 2022:19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning. Tidligere har også nordsjødykkerne blitt tilkjent erstatning for ødelagt liv og helse. De måtte først gjennom en lang kamp i retts-systemet, før Den europeiske menneskerettsdomstol fant at det forelå brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK), og staten tok ansvar. De som

var på boligplattformen Alexander L. Kielland 27. mars 1980, var også oljepionerer. De overlevende og etterlatte har blitt påført store fysiske og psykiske belastninger etter ulykken, og staten har vist en svært mangelfull evne til å følge opp eget ansvar både i forkant og etterkant. Også i Kielland-saken vil de forhold som er omtalt ovenfor, kunne utgjøre brudd på EMK. Det er nå på tide at ofrene for norgeshistoriens største industriulykke får erstatning. Det vil også gjøre det mulig for overlevende, etterlatte og storsamfunnet å sette et punktum for denne saken.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen etablere en egen erstatningsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken.

2. april 2025

Mimir Kristjánsson

Sofie Marhaug

Freddy André Øvstegård

Sigrid Zurbuchen Heiberg

Olaug Vervik Bollestad